

Kvalitetsplan for Oppvekst og Kultur

2022-2025

Jevnaker
kommune

Innhold

1.0 Innledning	3
1.1 Verdigrunnlag.....	4
1.2 Bedre tverrfaglig innsats (BTI).....	4
1.3 Planens innhold.....	4
1.4 Planens forankring.....	5
2.0 Tellinger og fortellinger	7
2.1 Tellinger.....	7
2.2 Fortellinger.....	8
2.3 Kommentarer til funnene.....	9
3.0 Kvalitet	10
4.0 Utviklingsområder for kompetanseutvikling 2022-2025	13
4.1 Sektoren og virksomhetene som lærende organisasjon.....	13
4.2 Inkluderende miljø.....	15
4.3 Tidlig innsatskompetanse.....	16
4.4 Helsefremmende møteplasser.....	18
5.0 Realisering av planen – fra plan til praksis	21

1.0 Innledning

En god oppvekst varer livet ut. Det kan også en oppvekst som er utrygg gjøre. Opplevelser og erfaringer i oppveksten gir avtrykk og har betydning for hvordan vi mestrer livene våre videre. Vi må bidra til at de gode opplevelsene blir varige og at de som skaper utrygghet blir redusert.

Vi vet mye om hva som skal til for å gi barn og unge en god oppvekst. Trygge voksne, nære relasjoner, følelse av tilhørighet og tillit og gode barnehager og skoler er noen av de viktigste elementene. De aller fleste barn og unge i Jevnaker har det slik. De trives i barnehagen og på skolen. De opplever mestring, de har trygge og stabile hjemmeforhold, de er fornøyde med foreldrene sine og de har gode venner. De føler trygghet i eget nærmiljø og de har fritidsaktiviteter de deltar i. Alt dette bidrar til å gi dem en rustning som gjør dem i stand til å møte utfordringer og hindringer på veien videre. Vi vil jobbe for at dette skal gjelde for **alle** barn og unge i Jevnaker.

Du leser nå Jevnaker kommunes kvalitetsplan 2022-2025, som er en strategi- og utviklingsplan for oppvekst og kultursektoren i Jevnaker. Målet for kvalitetsplanen er å synliggjøre de viktigste satsingsområdene innenfor oppvekst og bidra til en samordning og et styrket tverrfaglig arbeid innenfor tjenester til gruppen -9 måneder til 24 år. Planen er en samlet plan og prioritering for tjenesteområdet, og skal sikre en helhetlig og systematisk utvikling av kvalitet i sektoren. Kvalitetsutviklingen skal skje i et tett samarbeid med barn, unge, foresatte, ansatte og frivillige organisasjoner, og gjennom profesjonell ledelse og forsknings- og kunnskapsbasert praksis. Kvalitetsplanen erstatter ikke fagspesifikke planer som lovpålagte planer og meldinger, skolebehovsplan, barnehagebehovsplan, kulturpolitiske plattform osv. Planen skal imidlertid legge føringer og rammer også for disse planene.

Til grunn for arbeidet med planen foreligger nasjonale føringer som lovverk med forskrifter, veiledere og rundskriv, samt sentral politikk gjennom meldinger og utredninger. I tillegg er lokalt vedtatte planer, som kommuneplanens samfunnsdel, budsjett og økonomiplan og andre planer og tidligere vedtak retningsgivende for planen.

For å kunne utarbeide en plan med et solid kunnskapsgrunnlag har vi lagt til grunn forskningsbasert kunnskap, erfaringer gjort av barn, unge og foresatte og medarbeidernes erfaringer. Det har blitt gjennomført samskapingprosesser med barnehager, skoler, ulike forebyggende tjenester, kulturavdelingen, frivillige organisasjoner, frivilligheten, barn og unges kommunestyre og folkevalgte. I tillegg er det gjennomført brukerreiser på ulike områder hvor vi trengte mer dybdeforståelse. Planen har også vært på bred høring.

På bakgrunn av eksisterende styringsdokumenter og satsningsområder er det valgt ut fire utviklingsområder for perioden 2022 – 2025. Disse er:

1. Sektoren og virksomhetene som lærende organisasjoner
2. Inkluderende miljø
3. Tidlig innsatskompetanse
4. Helsefremmende møteplasser

1.1 Verdigrunnlag

Jevnaker kommune har en felles verdiplattform. Denne preger arbeidshverdagen og alle vi har kontakt med skal kjenne oss igjen på disse verdiene. Verdiene er: Åpen, nytenkende og redelig.

Verdien **åpen** betyr for barnet/ungdommen/familien at:

- Ansatte formidler at jeg ser deg, jeg hører deg og jeg er interessert i å høre hva du tenker.
- Ansatte anerkjenner at dere har kloke tanker om hva som kan være til hjelp for dere.

Verdien **nytenkende** betyr for barnet/ungdommen/familien at:

- Ansatte finner kreative metoder for å sikre at alles stemmer kommer frem uavhengig av alder, modenhet og funksjonsnivå.
- Ansatte er nytenkende for å gjøre en ekstra innsats for sårbare barn, unge og familier.

Verdien **redelig** betyr for barnet/ungdommen/familien at:

- Ansatte tar alltid utgangspunkt i barnets beste.
- Ansatte er ærlige i dialogen.

1.2 Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning. Modellen gir en oversikt over handlingsforløp, og kan bidra til å rette opp svikt i samhandling mellom tjenester både på lokalt, regionalt og statlig nivå. Modellen skal sikre at ansatte blir ansvarliggjort og får handlingskompetanse til å fange opp og følge opp, fra tidligst mulig tidspunkt, med foreldresamarbeid, uten oppfølgingsbrudd og med dokumentert effekt.

Alle ansatte og nytilsatte vil få kompetanse på BTI-modellen og et tydelig krav fra arbeidsgiver om at det er denne samarbeidsmodellen vi alle jobber etter.

<https://www.jevnaker.kommune.no/bedre-tverrfaglig-innsats-bti.559780.no.html>

1.3 Planens innhold

Planen begynner med en forankringsdel som knytter planen til gjeldende lov- og regelverk og til overordnede føringer og styringsdokumenter. Den innledende delen løfter frem medvirkning som en grunnleggende Verdi for alt arbeid og innhold i virksomhetene. Deretter følger en avgrensning av kvalitetsbegrepet i form av beskrivelser av hva som kjennetegner god kvalitet innen ulike fagområder.

Med utgangspunkt i forankringsdelen og datagrunnlaget som fremkommer i tellinger og fortellinger, er det valgt ut fire utviklingsområder for kompetanseutvikling. I kapittel fire presenteres utviklingsområdene, med tilhørende mål og kjernekomponenter. Under hvert utviklingsområde følger en beskrivelse av hva som kjennetegner god kvalitet på nettopp dette område. Kjennetegnene er utelukkende basert på innspill som er gitt i medvirkningsprosesser.

Planen avrunder med et kapittel om hvordan utviklingsområdene skal følges opp i planperioden. Her konkretiseres det hvordan vi gjennom planlegging, ansvarliggjøring og vekt på samtidighet skal sikre realisering av planen.

1.4 Planens forankring

Kvalitetsplan for Oppvekst og Kultur 2022-2025 er forankret i sentrale regelverk, nasjonale og lokale føringer og satsingsområder. Vi har her valgt å utdype de vi vurderer har størst betydning for utviklingen av våre fire utviklingsområder.

Hva innbyggere, barn, unge, foreldre, folkevalgte, ulike organisasjoner og tjenesteområder mener er god kvalitet, og deres erfaringer på området, er også en sentral del av planens forankring. Dette omtales i eget kapittel – om tellinger og fortellinger.

Lovgrunnlag:

- FNs barnekonvensjon
- Lov om barnehager
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa
- Lov om barneverntjenester
- Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Kunnskapsløftet 2020
- Rammelan SFO

Nasjonale føringer:

- Barnevernreformen (Oppvekstreformen) (2022)
- Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- Meld. St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge
- Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier «Like muligheter i oppveksten»
- Meld. St. 32 (2020–2021) Ingen utenfor – En helhetlig politikk for å inkludere flere i arbeids- og samfunnsliv
- Meld. St. 21 (2020–2021) Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden
- Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018–2022 (Kunnskapsdepartementet)
- Trygge foreldre – trygge barn. Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018-2021)
- FNs bærekraftsmål

Lokale føringer:

- Jevnaker kommune – Kommuneplanen 2019-2030.
- Økonomi- og handlingsplan for Jevnaker for perioden 2021-2024
- Kultur for framtida
- Folkehelseoversikt 2020
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

Oppvekstreformen

Oppvekstreformen, også kalt barnevernsreformen, trer i kraft 1. januar 2022. Målet med reformen er at flere utsatte barn og familier får den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt. Gjennom kommunenes nærhet til familiene og innsikten i barnas og foreldrenes behov, vil man flytte mer ansvar til kommunene for å styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. Reformen

regulerer først og fremst barnevernet, men målene i reformen nås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren - hvor det i større grad må tilrettelegges for tverrfaglig samhandling mellom ulike kommunale tjenester og nivåer. Barnevernsreformen gir kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til ledelse i barnevernet, til kommunens styring av barnevernet og til det samlede familiestøttenes arbeid. Endringene skal samlet sett gi et bedre barnevern, slik at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet og kommunen til enhver tid disponerer. Endringene vil også gi kommunene sterkere insentiver til å jobbe forebyggende. Økt økonomisk ansvar vil bli kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet.

Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Målet med stortingsmeldingen er å sikre barnehager og skoler som gir muligheter for alle barn og unge – uavhengig av sosial, kulturell og språklig bakgrunn, kjønn, kognitive og fysiske forskjeller. Det krever inkluderende fellesskap og tidlig innsats. For å lykkes peker meldingen på at kompetansen må komme tett på barna og elevene. Dette skal blant annet gjøres gjennom å styrke det tverrfaglige samarbeidet og sette i gang et varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske feltet for ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten. Regjeringen vil også legge til rette for et mer likeverdig SFO-tilbud, og at flest mulig skal kunne gå på SFO, uavhengig av bakgrunn.

St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge.

I denne stortingsmeldingen presenterer regjeringen for første gang barne- og kulturfeltet som et samlet politisk satsningsområde på nasjonalt nivå. Målet er å gi alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn, tilgang til kunst og kultur. Meldingen skal sikre at kunst og kultur til barn og unge er av høy kvalitet, og at de får oppleve og skape kunst på egne premisser. Hovedbudskapet er at barn og unge skal få medvirke i kunst- og kulturpolitikken og at de skal få sjansen til å være med på de kunst- og kulturtilbudene de er interessert i. Kulturskolen og den kulturelle skolesekken er sentrale virkemidler for å nå målene i meldingen.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål som skal fungere som en felles global retning for alle land, næringsliv og sivilsamfunn. Målene har stor innvirkning på norsk politikk, både i kommuner, lokalsamfunn og nasjonalt. I Jevnaker kommune jobber vi med å implementere bærekraftsmålene i planverket, sette dem inn i en lokal kontekst og gi dem betydning for kommunens utviklingsarbeid. Særlig relevante bærekraftsmål for området oppvekst og kultur er:

2.0 Tellinger og fortellinger

Det er flere datakilder som gir kunnskap om kvaliteten på de tjenestene kommunen yter. Kommunebarometeret, Oppvekstprofilen og Ungdata er sentrale kilder i den sammenheng. Samtidig trenger vi at noen forteller oss hvordan tjenestene og møtet med kommunen oppleves. For å forstå må vi undersøke og lytte til hva som ligger bak tall og data. Vi er derfor opptatt av både fortellinger og tellinger.

2.1 Tellinger

Oppsummert fra Kommunebarometeret, Oppvekstprofilen og Ungdata:

Opplytende funn	Funn å være oppmerksom på
De aller fleste barn og unge trives i barnehagen og på skolen.	Andel barn som går i barnehager som oppfyller kravet til pedagogisk bemanning lå i 2020 på 35% i Jevnaker kommune.
Andel barn som går i barnehager som oppfyller kravet til grunnbemanning lå i 2020 på 100 % i Jevnaker kommune.	I Jevnaker lå avgangskarakterene for 10. trinn på 41,85 grunnskolepoeng. Landssnittet lå på 43,1 poeng.
De fleste barn og unge har venner å være sammen med.	Andel elever som har fullført og bestått videregående innen fem år var i 2020 72,86 %. I 2019 var tallet 79,79 %.
Generelt er det få barn og unge som opplever å være ensomme.	I gjennomsnittskommunen oppfylte 79,36 % av norsklærerne, matematikklærerne og engelsklærerne kompetansekravene i barneskoletrinnet i 2020. I Jevnaker oppfylte 75,51 % dette kravet.
Majoriteten av barn og unge blir ikke utsatt for mobbing.	Skjermbaserte aktiviteter opptar stadig mer av unges fritid og her ligger Jevnaker noe over snitt. Det er stor variasjon mellom barn når det gjelder skjermtid.
Det er stort mangfold av fritidsaktiviteter og de fleste barna er fornøyde med nrområdet.	En god del opplever skolearbeidet som stressende.

De fleste barna er med på faste, organiserte aktiviteter og idretten står sterkt.	Kommunen ligger over landsnitt for barn av enslige forsørgere
Hovedfunnet fra Ungdata 2021 viser at det står bra til med ungdommen.	Kommunen ligger over landsnittet for andel barn med overvekt og fedme
Ungdommen svarer over landssnittet for hvor fornøyde de er med fritidsanlegg og tilbud av lokaler for å treffe andre unge	Færre enn landssnittet tror de vil ta høyere utdanning.
De fleste unge tror de vil fullføre videregående skole.	Både på landsbasis og i Jevnaker er det en tydelig trend i retning av mindre framtidsoptimisme hos de unge.
De siste tiårene har andel unge som røyker gått ned og siden årtusenskiftet har det vært nedgang i unges alkoholbruk - både på landsbasis og i Jevnaker kommune.	

2.2 Fortellinger

Det har vært gjennomført en rekke medskapingsprosesser som forarbeid til denne planen. Dette har gitt et godt grunnlag for å ta utgangspunkt i hva de som mottar tjenestene mener er gode tjenester og hva kommunen må jobbe med for å løfte kvaliteten. Tjenestemottakere, folkevalgte, ulike organisasjoner og tjenesteområdene har bidratt med verdifull innsikt og tanker om kvalitet i tjenestene.

Datamengden fra medvirkningsprosessene er stort. En oppsummering, som forsøker favne bredden i det som har fremkommet, følger som vedlegg til kvalitetsplanen. Datagrunnlaget vil i tillegg bli brukt i utarbeidelsen av kvalitetsverktøyene.

I kapittel 4, som omhandler utviklingsområder, er det for hvert utviklingsområde vist til «hva som kjennetegner god praksis» og «hva dette betyr for den enkelte». Kjennetegnene, og hva det betyr for den enkelte, er basert på det som har fremkommet i medskapingsprosessene.

Brukerreiser

En brukerreise viser hvordan en tjenestemottaker opplever tjenesten steg for steg. En brukerreise innebærer ofte møter med flere tjenester, ikke bare én. Ved å kartlegge brukerreisene kan man få en helhetlig oversikt over hvordan tjenesten, og samhandlingen tjenestene imellom, oppleves. Slik kan det avdekkes hva som fungerer på reisen og hvor det finnes svake punkter.

Det er gjennomført seks brukerreiser med brukere av skole, barnehage, kommunale hjelpetjenester og statlige hjelpetjenester (PPT, ressursteam barnehage og skole, familieteam, BUP, Statped). Temaet for brukerreisene har vært erfaringer knyttet til barnehage- og skoletid, samt veien videre i livet.

Viktige funn fra brukerreisene er at:

- Tjenestene våre er personavhengige
- Det er behov for samordning av møter
- Det er svært ulik grad av informasjon om tjenestetilbudet
- Det er ikke samsvar mellom planer og gjennomføring av planer
- Ressurssterke foreldre har lettere for å få nødvendig og rett hjelp til sine barn
- Enhetene burde ha noen utenfra til å se på systemet sitt og hvordan systemet fungerer for brukerne

2.3 Kommentarer til funnene

Mange barn og unge har behov for en tidlig, samtidig og samordnet innsats fra ulike sektorer. Det er viktig å sette inn tiltak så snart en utfordring avdekkes, og at barn/unge som ikke har et tilfredsstillende utbytte av det ordinære tilbudet får tilbud om særskilte tiltak. Barn og unge som får læring tilpasset sine behov lærer mer og trives bedre. De har større sannsynlighet for å fullføre skolegangen, komme ut i arbeidslivet og bli aktive deltakere i samfunnet. Gjennom et godt pedagogisk tilbud skal barnehage og skole gi barn og unge mulighet til læring og utvikling uavhengig av forutsetninger. Kompetente og motiverte ansatte er den viktigste faktoren for å skape kvalitet i tjenestene. I denne forbindelse er det blant annet viktig at alle lærerne etter hvert innfrir kompetansekravene.

Jo bedre vi som samfunn lykkes med å legge til rette for at alle barn og unge får utviklet sitt potensiale gjennom mestring og deltakelse i barnehage og skole, jo flere vil gjennomføre utdanningsløpet. Dette krever en helhetlig oppfølging, der sektorene samarbeider rundt barn og unge og deres familier. Å sørge for at barn og unge trives og gjennomfører skolen er viktig for en bærekraftig samfunnsutvikling. Kvalitetsplanen skal bidra til at vi ser det hele menneske og barnet/ungdommen som en del av sin familie, slik at forskjellige instanser og forskjellige nivåer spiller sammen.

3.0 Kvalitet

Forskning beskriver hva som kjennetegner god kvalitet innenfor våre ulike fagområder. Det vil vi her kort presentere, samt hvor forskningen kommer fra.

GoBaN («Gode barnehager for barn i Norge») er det største forskningsprosjektet innen barnehagefeltet og tar for seg kvaliteten i norske barnehager og dens innvirkning på barn i barnehagen. Boksen til høyre viser hva studien oppsummert sier at gode barnehager kjennetegnes av.

Kvalitet i barnehage kjennetegnes av:

- *Høy kompetanse*
- *Profesjonell entusiasme*
- *Felles mål og retning for det pedagogiske arbeidet*
- *Helhetlig tilnærming til barns omsorg, lek og læring*
- *Vektlegging av å være ute, naturopplevelser*
- *klar ledelse av personalgrupper og barnegrupper*
- *Strukturering av hverdagen tilpasset barna*
- *Organisering i mindre grupper for aktiviteter og lek*
- *Voksen- og barneinitierte aktiviteter*
- *Et personale som samarbeider godt både internt, med foreldrene og med eksterne parter*
- *Fokus på barns perspektiv, barns medvirkning og trivsel*

-GoBan -

Kvalitet i skolen kjennetegnes av:

Skoleeierne er interessert i det som foregår i skolene, ønsker å lære mer om dem og styrker sin skolefaglige kompetanse gjennom tett dialog med skolelederne.

Skoleeierne, skolelederne og lærerne er ikke i tvil om at deres oppgave er å ivareta skolens brede mandat og samfunnsoppdrag og ruste elevene for livet.

Skoleeierne og skolelederne er trygge på sin egen og skolens kompetanse og arbeider for å styrke den. De verner om kjerneaktiviteten og skjærer skolen for støy og unødige forstyrrelser.

Skolelederne er synlige og tett på - og organiserer skolene for samarbeid om jevnlig vurdering og utvikling, slik at skolen øker sin kunnskap om eget arbeid.

Skolelederne myndig- og ansvarliggjør lærerne til å drive arbeidet med skoleutvikling. De følger interessert med på arbeidet i lærernes profesjonsfelleskap.

Medvirkning er systemisk, fra skoleeiere til elever. Alle har noe å bidra med.

Læring er systemisk, ved at lærerne lærer av elevene, skoleledelsen lærer av lærerne, og skoleeier lærer av skoleledelsen.

-Hentet fra ekspertgruppens sluttrapport-

Skolebidragsindikatorer forsøker å måle den delen av læringsresultatet som skolen bidrar til. Indikatorene viser at det er store forskjeller mellom skolene, kommunene og fylkeskommunene.

En ekspertgruppe for skolebidrag har undersøkt hva som skiller skolene og hvordan de skolene som lykkes best med å løfte elevene jobber. I boksen til venstre er det listet opp hva som kjennetegner skoler og kommuner som lykkes best med å løfte kvaliteten på opplæringen for elevene.

SFO er en del av skolens helhetlige læringsmiljø, hvor barna skal få omsorg, trivsel og trygghet gjennom et stimulerende, lærerikt og mangfoldig tilbud.

Sentrale styringsdokumenter og evalueringer peker på flere faktorer som kan bidra til å øke kvaliteten på SFO-tilbudet (se til høyre).

KVALITET I SFO

- 1. Sammenheng og samhandling mellom skole og SFO*
- 2. Ledelsesforankring, mål og oppfølging*
- 3. Felles organisering og planlegging skole og SFO*
- 4. Kompetanse for SFO-ansatte og ressursutnyttelse på tvers*
- 5. Forventningsavklaring, informasjon og dialog med hjemmet*
- 6. Innholdet i SFO: Omfang, bredde og variasjon i SFO-tilbudet – Verdigrunnlag, læringsmiljø og medvirkning.*

-Udir, Kvalitet i SFO-

Barneverntjenesten skal være en garanti for at alle barn og unge sikres omsorg, trygghet og utviklingsmuligheter. Barneverntjenesten skal gi hjelp i henhold til lov om barneverntjenester §1-1 til barn, unge og familier som oppholder seg i kommunen. Ett overordnet prinsipp for barneverntjenestens arbeid er at tiltak som settes i verk skal være til barnets beste.

Kvalitet i barneverntjenesten kjennetegnes av:

- *Høye krav til den enkeltes kompetanse og skjønnsutøvelse*
- *Brukermedvirkning og relasjonsbygging som skaper åpenhet, tillit og trygghet*
- *Forsvarlighetskravet skal ivareta de involvertes rettigheter og være til barnets beste i alle faser i en barnevernssak*
- *Særlig fokus på at barnets stemme høres i alle faser i en barnevernssak*
- *Ansatte som samarbeider godt både med interne og eksterne parter*

Kilder: Lov om barneverntjenester, saksbehandlingsrundskrivet, Bufdir, NOU 2016/16, Stortingsprop. 133 L.

Både Nasjonal faglig retningslinje for helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjonen for ungdom og oppsummert forskning fra RBUP¹ viser at **familieinvolvering** er sett på som en sentral forebyggende komponent.

Kvalitet i forbyggende tjenester kjennetegnes av:

- *Brukermedvirkning og relasjonsbygging som skaper tillit og trygghet.*
- *Høy tverrfaglig, og faglig kunnskap til det beste for målgruppa.*
- *Helhetlig tilnærming, og evnen til å se hele mennesket, familien og nettverket.*
- *Anerkjennende holdning i møtet med ethvert menneske.*
- *Fokus på mestring, ressurser og livskvalitet med et forebyggende og helsefremmende fokus.*

Kilder: RBUP og Nasjonal faglig retningslinje for helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjonen for ungdom

Kvalitet i kultur og fritid kjennetegnes av:

- *Et kulturliv som er relevant og representativt for hele befolkningen*
- *Ivaretar og styrker bredden i lokale kulturtilbud*
- *Tar vare på og formidler kulturarv*
- *Tilbyr møteplasser og bygger felleskap*
- *Trygge, gratis møteplasser i nærmiljøet, samt tilgang til godt utstyr og faglig kompetanse*
- *Legger til rette for selvorganiserte aktiviteter i takt med endringer i barne- og ungdomskulturen*
- *Forny seg og viser evne til omstilling*
- *Medvirkning er sentralt i utforming av tilbudene*
- *Universell utforming på kunst- og kulturarenaer*

Kilder: Meldt. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft.
Meld. St. 18 (2020-2021) Oppleve, skape, dele.
BUSK-rapporten.

Stortingsmelding 8 (2018-2019) «Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida» og Stortingsmelding 18 (2020-2021) «Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge» er viktige grunnlagsdokumenter når vi skal beskrive kvalitet innen kultur og fritid. I BUSK-rapporten «Barn og unges stemmer – Kunst og kultur» peker barn og unge på sentrale faktorer for kvalitet.

¹ Oppsummert forskning fra RBUP vedrørende forskning på familierapi og foreldreveiledning brukt forebyggende eller der hvor barn har psykiske vansker

4.0 Utviklingsområder for kompetanseutvikling 2022-2025

Med utgangspunkt i forankringsdelen og tellinger og fortellinger er det valgt ut fire utviklingsområder for perioden 2022 – 2025:

1. Sektoren og virksomhetene som lærende organisasjon
2. Inkluderende miljø
3. Tidlig innsatskompetanse
4. Helsefremmende møteplasser

I følgende vil det beskrives nærmere hva hvert enkelt utviklingsområde dreier seg om, hva som er målet for utviklingsområdet og hvilke kvalitetskriterier som må jobbes med for å nå målsetningen.

For hvert utviklingsområde har vi sett på hva som kjennetegner god praksis på området og hva dette betyr for den enkelte. Kjennetegn på god praksis er basert på innspill fra medvirkningsprosessene. Vi ser at flere innspill belyser og understøtter teorien som presenteres.

4.1 Sektoren og virksomhetene som lærende organisasjon

En lærende organisasjon kjennetegnes ved at hele personalet er engasjerte i å skape og dele kunnskap om hvordan man best kan arbeide mot organisasjonens mål gjennom målrettet arbeid og bevisst metodebruk. En lærende organisasjon mobiliserer medarbeidernes kompetanse, og utnytter og forvalter den enkeltes potensial på en slik måte at det får betydning for kvaliteten i tilbudet.

En kollektiv forståelse av virksomhetens mål og innhold er grunnlaget for å bli en lærende organisasjon (Gotvassli, 2017:18).

Lærende organisasjon er når vi hjelper hverandre med å forstå hva vi skal gjøre, hvordan vi skal gjøre det, hvorfor vi skal gjøre det, og hvorfor vi velger å gjøre det akkurat slik. Dette kan skje gjennom utforskende samtaler der personalet i fellesskap reflekterer over egen og felles praksis. Personalet må utforske og bearbeide verdier og holdninger for å skape felles mentale modeller. Med felles mentale modeller menes de grunnleggende felles forestillingene i en organisasjon. Disse er ofte i liten grad uttrykt. Gjennom felles drøfting og forståelse av eksisterende og etablerte modeller/forestillinger kan man så bygge nye modeller som har god felles forankring i virkeligheten (Senge, 2004).

Mål for utviklingsområdet

Sektorens/virksomhetens praksis er i kontinuerlig utvikling for å sikre høy kvalitet i tjenestetilbudet.

Kjernekomponenter

- ✓ Strategisk og mestringsorientert ledelse.
- ✓ Kunnskaps- og fagbasert praksis.
- ✓ Endrings – og utviklingsorientert praksis.

4.1.1 Strategisk og mestringsorientert ledelse

Ledelsen skal sørge for at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i lovverk og retningslinjer og sikre gode systemer og prosesser for målrettet utviklingsarbeid. Ledelsen har ansvaret for å igangsette og vedlikeholde hensiktsmessige læringsløyper som inkluderer medskapning. God ledelse vil være å utvikle både de teoretiske og erfaringsbaserte kunnskapsformene, og tilrettelegge for utforskende kollektive refleksjonssamtaler som fører til bedring av personalets praksis (Gotvassli, 2017:19). Mestringsorientert ledelse er systematisk å utvikle et klima i virksomheten preget av tillit og som bygger på personalets mestringsopplevelse. Mestringsorienterte ledere skaper både retning, mening og gir individuell oppmerksomhet.

4.2.2 Kunnskaps- og fagbasert praksis

Med kunnskapsbasert praksis forstår vi at virksomheten er faglig forankret, er gjenstand for kritisk refleksjon og at praksis endres i tråd med ny kunnskap. Mandatet til den enkelte virksomhet skal til enhver tid være klart definert og tydelig.

For å lykkes i arbeidet med å utvikle kvaliteten av tjenestetilbudet må arbeidet, i tillegg til å være kunnskapsbasert, være fagbasert. Dette betyr at hele personalet er engasjerte i å dele og utvikle kunnskap om hvordan de best kan nå virksomhetens mål, slik at det fører til endring og utvikling av ny praksis i hele tjenesten.

4.1.3 Endrings- og utviklingsorientert praksis

Sektoren/virksomheten er del av et samfunn som er i kontinuerlig endring. Dette betyr at tjenesten ikke vet hvilket samfunn og hvilke krav barn/unge/familier vil møte i framtiden. For at sektorens/virksomhetens praksis skal endres i tråd med nye behov og ny kunnskap, må sektoren/virksomheten være endrings- og utviklingsorientert og forstå sin rolle som samfunnsaktør. Dette forutsetter endrings- og utviklingsorienterte holdninger hos ledelse og personalet som søker etter muligheter for bedre praksis.

Lærende organisasjon - kjennetegn på god praksis

- Barns medvirkning et viktig bidrag i utvikling av aktiviteter
- Barnesamtaler blir aktivt brukt i utvikling og hverdagsaktiviteter
- En barnehage med et aktivt miljø. Et aktivt miljø hvor man forsker sammen
- Spørre/undre seg sammen med brukere av tjenesten
- God kommunikasjon på det man ser i praksis og drøfte dette sammen
- Jobbe med ting over tid og evaluere
- Foresatte som en del av overgangsprosessene. Evalueringer i etterkant – det lærer vi av.
- Kompetanseheving for ansatte
- Hver og en har ansvar for kvalitetsforbedringer
- Synliggjøring av tjenestene overfor hverandre. Felles forståelse. Bygge ned terskler/siloer. Vi er kommunen
- Prate med og lytte til innbyggerne, de med skoa på
- Stille spørsmål, sette fokus. God dialog = kunnskapsgrunnlag

Dette betyr for barnet/ungdommen/familien at:

→ Bruker skal være aktiv medskaper i sektorens/virksomhetens kvalitetsutvikling.

4.2 Inkluderende miljø

Inkluderende miljø handler om barnets/ungdommens/familiens/innbyggerens opplevelse av å høre til og å være betydningsfull for fellesskapet. Et inkluderende miljø er avgjørende for trivsel og utvikling. Et inkluderende miljø forutsetter ansatte med god relasjonskompetanse som er varme, engasjerte, ansvarlige, tilstedeværende og profesjonelle (Melvold, 2016). Krenkelser og mobbing oppstår når vi ikke lykkes med å skape inkluderende miljø. Gjentatt negativ adferd mot barn/unge/familier kan bare skje i et miljø som tolererer mobbeadferd, og som mislykkes i å lære bort gode sosiale ferdigheter (Roland og Cosmovici Idsøe, 2017).

Mål

Alle opplever og bidrar til et inkluderende miljø som fremmer trivsel og utvikling.

Kjernekomponenter

- ✓ Alle opplever tilhørighet og at de er betydningsfulle for fellesskapet.
- ✓ Alle opplever og bidrar til trygghet, vennskap, trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.
- ✓ Alle ansatte tar et personlig ansvar for et inkluderende miljø.

4.2.1 Alle opplever tilhørighet og at de er betydningsfulle for fellesskapet

Tilhørighet innebærer en følelse av å høre til noen, høre hjemme et sted.

Opplevelsen av å være betydningsfull for fellesskapet innebærer følelsen av at det faktisk spiller en rolle for noen andre hva du gjør eller ikke gjør. Barn og unge som opplever seg som en betydningsfull del av fellesskapet viser dette gjennom aktivitet, vitalitet, nysgjerrighet, spontanitet, trygghet, humor og glede.

4.2.2 Alle opplever og bidrar til trygghet, vennskap, trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd

Barn og unge trenger å lære en rekke sosiale ferdigheter for å utvikle positive vennerelasjoner. Barnehager, skoler og fritidstilbud skal ha et trygt læringsmiljø der barn og unge tilegner seg og prøver ut sosiale ferdigheter. Det å regulere egne følelser, gjenkjenne og skille mellom ulike følelser både hos seg selv og andre er selve grunnlaget for å fungere i samspillsrelasjoner og en viktig dimensjon ved psykisk helse. Prososiale ferdigheter som å dele, inkludere, vise empati og forståelse for andre er viktige ferdigheter og en forutsetning for å bidra til andres inkludering. Evnen til å hevde egne meninger og synspunkter på en hensiktsmessig måte er også en viktig sosial ferdighet.

4.2.3 Hele personalet tar ansvar for et inkluderende miljø

Ansatte som tar ansvar for et inkluderende miljø gir emosjonell og atferdsmessig støtte til læring og utvikling - og organiserer på en måte som fremmer barn og unges trivsel og opplevelse av fellesskap. Ansatte og frivillige sikrer et inkluderende miljø ved å være proaktive i arbeidet med å opparbeide gode og respektfulle relasjoner. Det handler om å være oppmerksomme, sensitive og pådrivere for praktisering av en anerkjennende væremåte i møte med andre.

Trygghets sirkelen (Circle of Security) beskriver på hvilken måte voksen-barn, voksen-ungdom-relasjonen har betydning for det enkelte barns/ungdoms trygghet. Det er vesentlig at ansatte kan se seg selv utenfra og samtidig forstå barn/ungdom innenfra (Brandtzæg, Torsteinson og Øiestad, 2017:40). Forskere på mobbetema anbefaler den «autoritative voksne», som betyr ansatte som er

varme, støttende og omsorgsfulle overfor barn/ungdom, samtidig som de stiller krav til positiv atferd (Olweus 2011, Roland 2014 og Lund 2015 i Roland og Cosmovici Idsøe, 2017:79).

Inkluderende miljø - kjennetegn på god praksis

- Alle får være med.
- Heie på hverandre over alt, det skal ikke være dere og oss, men vi.
- Alle utsatte grupper har mulighet til å være med (i fritidstilbudet).
- Sikre at alle kan delta selv om de ikke har utstyr selv – BUA.
- Legge til rette for/stimulere til/benytt eksisterende muligheter for at flere kan delta i ulike fritidsaktiviteter uavhengig av økonomisk situasjon. Universell utforming over alt.
- Et verksted/alternativ opplæringsarena for de mer praktiske elevene.
- Alle elever, ansatte og foresatte føler seg inkludert. Alle føler de har ansvar for inkluderende miljø.
- Klassetur på starten av skoleåret, særlig i 8. klasse som eksempel på tiltak som bidrar til et godt og inkluderende miljø.
- Foresatte har blitt inkludert hele veien, dette tas jevnlig opp og ligger godt under huden.
- Jevnaker fremstår som et inkluderende samfunn.
- Ansatte med kompetanse på psykososialt miljøarbeid, trivsel, relasjoner, oppfølging, veiledning.
- Foreldre som ber med barn hjem, inviterer andre foreldre på kaffe, tar initiativ til småprat i garderoben og liknende steder – for å bli kjent og inkludere
- Vise interesse for familier som ikke er i egen omgangskrets

Dette betyr for den enkelte at:

- Barnet og ungdommen trives i barnehagen/på skolen/i fritidstilbud.
- Alle føler seg som en viktig del av et fellesskap.
- Alle tar ansvar for, og bidrar, til et inkluderende miljø.
- Barn og unge opplever at voksne griper inn hvis noen holdes utenfor.

4.3 Tidlig innsatskompetanse

Tidlig innsats innebærer innsats på et tidlig tidspunkt i barnets/ungdommens/familiens liv og iverksettelse av tiltak når problemer oppstår eller avdekkes. Tjenestene kan både kompensere for og virke beskyttende for barn/ungdommer/familier som har et vanskelig utgangspunkt. Dette fordrer ansatte som har kompetanse til å se barnets/ungdommens/familiens behov, som kan gi støtte i tilbudene, legge til rette for helhetlige og inkluderende tilbud, og søke hjelp hos andre tjenester når det er påkrevet (Stortingsmelding 19, Tid for lek og læring). Tidlig innsatskompetanse skal sikre at arbeid rundt barn/ungdommer i risiko er godt samhandlet og koordinert.

Mål for utviklingsområdet

Barn/ungdom/familier får rett hjelp til rett tid.

Kjernekomponenter

- ✓ Fra oppmerksomhet til handling.
- ✓ Barnets/ungdommens/familiens perspektiv.
- ✓ Foreldremedvirkning.

4.3.1 Fra oppmerksomhet til handling

Ansattes kompetanse er avgjørende for å forebygge og oppdage barn som har behov for ekstra støtte i sin utvikling. Som hjelp i dette arbeidet har Jevnaker kommune valgt BTI-modellen som samhandlingsmodell for å styrke arbeidet med barn, unge og familier. BTI-modellen inneholder en handlingsveileder, ulike verktøy og en elektronisk stafettlogg. Denne modellen skal sikre at oppmerksomhet rundt barn/ungdom/familier i risiko, eller barn/ungdom som strever, fører til konkrete handlinger. BTI-modellen skal sikre samhandling og koordinering i arbeidet rundt enkeltindivider og dokumentere effekten av tiltakene.

4.3.2 Barnet/ungdommens/familiens perspektiv

Medvirkning står sentralt i BTI-arbeidet. Dette betyr at barn, unge og familier blir hørt og får medbestemmelse i takt med alder og modenhet. Undring og observasjon er en viktig del av arbeidet for å få frem barnets/ungdommens/familiens perspektiv. I dette arbeidet kan verktøy som barne-/elevsamtaler, observasjonsskjema, bekymringskala og kjennetegn på mulig mistriivsel hos barn og unge være aktuelle.

4.3.3 Foreldremedvirkning

Foresatte skal involveres på tidligst mulig tidspunkt. Dette gjelder i alle saker unntatt saker der det er mistanke om at barnet/ungdommen er utsatt for vold eller seksuelle overgrep i hjemmet. Forebyggende arbeid skal skje i nært samarbeid og i forståelse med hjemmet. Foresatte kjenner barnet/ungdommen best og foresattes kunnskap om sitt eget barn/ungdom har avgjørende betydning for å sikre tidlig innsats.

Tidlig innsats - kjennetegn på god praksis

- Alle vet hvor de kan få hjelp.
- Lett tilgang på helsesykepleier, både for elever og lærere.
- Hjelpen er lett tilgjengelig, helst uten at barn og unge må gjøre avtale på forhånd.
- Barn/ungdom har faste arenaer hvor vanskelige temaer som for eksempel mobbing, vold og seksuelle overgrep er tema.
- Helsesykepleier har undervisningsopplegg om røde/grønne tanker (psykologisk førstehjelp) på faste trinn gjennom skoleløpet.
- Ansatte/voksne har kompetanse til å se signaler, slik at barn og unge fanges opp før det er for sent.
- Tidlig innsats som del av et forløp – «slik gjør vi det i Jevnaker kommune». Alle forstår hva som ligger i tidlig innsats og kjenner rutineene – det er ikke tilfeldig hva vi gjør.
- Innsats/tiltak som virker (forskningsbasert)
- BTI er implementert og forstått likt av alle – det er et velfungerende hjelpemiddel.
- Tjenestene samarbeider godt rundt barnet/ungdommen/familien.
- God informasjonsflyt i overganger mellom barnehage – barneskole – ungdomsskole
- Det er tydelig for alle hvem som gjør hva.
- Rett hjelp til rett tid og godt koordinerte tjenester.
- Undre seg sammen med bruker av tjenesten.
- Godt foreldresamarbeid.
- Tilbud om opplæring i temaet tidlig innsats/faresignaler til frivilligheten (voksne som jobber med barn i fritidsaktiviteter)
- Foreldrene har plikt til å si ifra om ting som er ugreit (eks på buss, turning, i garderoben, lekeklassen).

- Foreldre som tipser hverandre om hjelpetiltak i kommunen.
- Foreldre som stiller spørsmål/undrer seg/bryr seg *om*, ikke *med*.

Dette betyr for den enkelte at:

- Barn og unge som strever blir sett og fulgt opp.
- Barn og unge vet hvor de kan si ifra om vanskelige forhold og få hjelp.
- Foresatte blir tidlig involvert ved bekymring rundt barnet/ungdommen.

4.4 Helsefremmende møteplasser

Nærmiljøet vårt har betydning for hvordan vi har det, hvordan vi omgås hverandre og hvordan vi lever. Forskjellige nærområder gir ulike muligheter for aktiviteter og sosialt samvær. Også tilbudet av organisasjoner, fritids- og kulturtilbud påvirker muligheten for sosialt samvær og utfoldelse. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, natur- og rekreasjonsområder. Barn og unge bruker nærområdet i større grad og på en annen måte enn voksne. Trygge og sunne nærområder er viktige for barns velferd og trivsel.

Helsefremmende møteplasser handler om gode, helsefremmende arenaer både i barnehagen, på skolen og i fritiden.

Mål

Alle opplever å ha tilgang til helsefremmende møteplasser.

Kjernekomponenter

- ✓ Alle barn/unge/familier opplever barnehagen og skolen som en helsefremmende arena med gode møteplasser for aktivitet og fellesskap.
- ✓ Alle opplever god tilgjengelighet og mulighet til varierte kultur-, idretts- og fritidstilbud.
- ✓ Alle har mulighet til delta på digitale møteplasser.

4.4.1 Alle barn/unge/familier opplever barnehagen og skolen som en helsefremmende arena med gode møteplasser for aktivitet og fellesskap.

Barnehage og skolen som helsefremmende arenaer handler om å styrke barn/unges fysiske og psykiske helse gjennom å ha fokus på læringsmiljøet og aktivitetstilbudet. En barnehage og skole som jobber aktivt og systematisk for å fremme et godt psykososialt miljø, og som legger til rette for medvirkning og utvikling av sosial kompetanse, bidrar til at barn og unge kan oppleve trygghet, tilhørighet og mestring. Det må sikres systematisk forankring av det forebyggende og helsefremmende arbeidet. Å tilrettelegge for fysisk aktivitet, gode måltidsituasjoner og balanse mellom aktivitet og hvile, er elementer som styrker barnehage og skole som helsefremmende arena.

4.4.2 Alle opplever god tilgjengelighet og mulighet til varierte kultur-, idretts- og fritidstilbud.

Et variert kultur-, idretts- og fritidstilbud gir mulighet for opplevelser, aktivitet og sosialt samvær for mennesker i alle aldre. Organisasjoner, klubber, lag og foreninger gir andre erfaringer og læringsbetingelser enn det barn og unge opplever i barnehage, skole og mer uformelle situasjoner. Det gir mulighet for gode og varierte opplevelser og til å utvikle sine evner. Det gir øvelse i å fungere i fellesskap, ytre egne meninger og jobbe målrettet. Samtidig tillegges barne- og ungdomsorganisasjonene ofte en forebyggende rolle.

Selv om tilbudet av aktiviteter er stort, er det en del som ikke benytter seg av tilbudene som finnes. Kanskje finner de seg ikke til rette i de mer tradisjonelle og organiserte fritidsaktivitetene, eller det kan være andre barrierer som ligger bak. Like muligheter til å delta i kultur- og fritidstilbud er en forutsetning for full samfunnsmessig likestilling. Universell utforming er sentralt for å skape lik tilgang for alle til kultur- og fritidstilbud.

Deltakelse i fritidsaktiviteter krever ofte ressurser, både i form av betalingsevne og det å skulle følge opp. Det hjelper ikke å ha god tilgang på tilbud, dersom man ikke har mulighet til å ta det i bruk. Sosial skjevfordeling av livsbetingelser gir ulike muligheter for å delta i samfunnet. Det påvirker muligheten for gode opplevelser og det å være aktiv. Lave kontingenter, tilskudd til kontingenter og utlån av utstyr kan gjøre det lettere for alle barn, unge og voksne å delta på trening, kulturskole eller andre aktiviteter uavhengig av familiens ressurser. Det bør også være muligheter for tilgang til møteplasser og tilbud som ikke koster noe.

4.4.3 Alle har mulighet til å delta på digitale møteplasser.

Digitale medier spiller i dag en sentral rolle i manges hverdagsliv. Dette gjelder både barn, unge, voksne og eldre – selv om de unge nok er i en særstilling på feltet. Både når det gjelder sosialt liv, skolehverdag og arbeidsliv har digitale medier fått en sentral plass. Teknologien gjør at barn og unge kommer i kontakt med jevnaldrende på nye måter.

De sosiale mediene utgjør en formidlingskanal for hva som skjer. Det kan handle om alt fra å holde kontakt med venner, til å arrangere fester, konserter, politiske markeringer og digitale kultur- og aktivitetstilbud. Kommunen har et ansvar for å legge til rette for at innbyggerne har tilgang på gode digitale møteplasser i tillegg til tradisjonelle, fysiske møteplasser.

Mange bruker mye av sin fritid på internett og for den enkelte kan det ha store sosiale omkostninger å ikke være tilstede. Samtidig har sosiale medier gjort verden større. Det betyr at hvem man kommer i kontakt med, og hvilke impulser man får, i mindre grad begrenses av geografi.

Helsefremmende møteplasser - kjennetegn på god praksis

- Universell utforming over alt.
- Tilrettelegge for lokale utendørs møteplasser, som er lett tilgjengelige.
- Alle får være med. Lav deltakerkontingent.
- BUA sikrer deltakelse for de som ikke har utstyr.
- Alternativ opplæringsarena for de mer praktiske elevene.
- Uteskole fra 1-4. trinn og naturen som læringsarena for 5-7. trinn, er eksempler på gode helsefremmende møteplasser i skolen.
- Gode uteområder, som ballbinger, basketkurver, slåballbane, nærhet til stadion, kunstisbane og grillhytte bidrar til å gjøre skolen til en helsefremmende møteplass.
- Gode uteområder, grillhytte eller andre samlingssteder i nærheten av barnehagene, som bidrar til å gjøre barnehagen til en helsefremmende møteplass.

- Kultur er helsefremmende. Husk kulturens egenverdi.
- Innbyggerperspektivet må være langt fremme i utvikling av tilbud. Hva trenger bygda?
- Tilgang på uorganiserte møteplasser, der man kan henge og være aktiv.
- Gode fysiske arenaer, der det er plass til mange mennesker og mange aktiviteter.
- God tilgang på ulike aktiviteter – til ulike aldre.
- Aktivitetstilbud som er åpne for alle, som chat, facebookgruppe, klassearrangement. Be alle inn til en aktivitet.
- Lærerne har de ressursene de trenger når det gjelder digitale hjelpemidler som PCer, ipader og andre ting.
- Unge opplever mestring gjennom mulighet til å være hjelpetrener for yngre partier.
- Foreldreinitiativ - fritidsaktiviteter (foreldre kan invitere med/tilby skyss/bruke bhg til å nå ut til alle på årskullet)
- Foreldreinitiativ – arrangere fellesbursdag, fellesarrangementer, turer, lekegrupper og liknende
- Opprette facebookgruppe for alle foreldre på avdelingen/klassen

Dette betyr for den enkelte at:

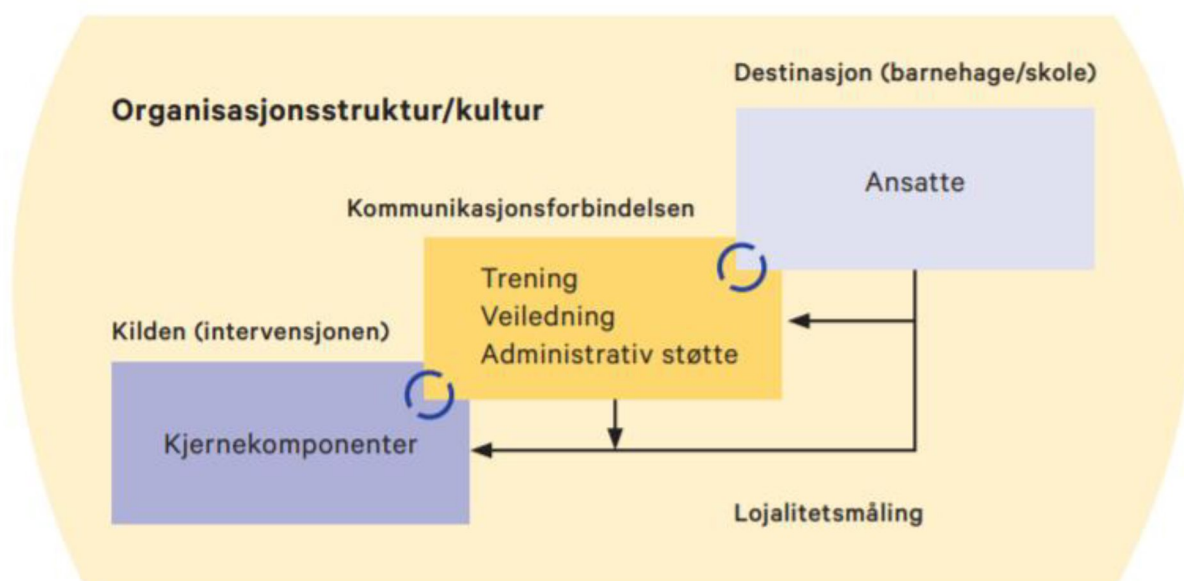
- Alle har tilgang til varierte helsefremmende fritidsaktiviteter og møteplasser
- Alle har mulighet for deltakelse

5.0 Realisering av planen – fra plan til praksis

Erfaringer fra implementering av tidligere planer, har vist at den største utfordring er knyttet til å realisere planen. Vi ønsker derfor i denne planen å være meget konkrete på hvordan planen skal følges opp punkt for punkt gjennom hele planperioden. Evalueringer har påvist viktigheten av lederforankring og ansvarliggjøring av hver enkelt medarbeider. Utvikling av kvalitetsverktøy for de ulike fagområdene har en særlig betydning for å lykkes med realisering av denne planen. Kvalitetsverktøyene skal omsette hvert utviklingsområde til hvordan god kvalitet skal se ut i praksis for hvert fagfelt.

Den viktigste faktor for å øke kvaliteten i tjenestetilbudet er at alle som jobber innen oppvekstfeltet tar et enda større ansvar og utvikler sin egen handlingskompetanse. Det er på de universelle arenaene den største effekten vil kunne finne sted. Skal vi lykkes med at kvalitetsplanen fører til økt opplevd kvalitet for innbyggerne, må vi ha størst fokus på hvordan planen skal omsettes i praksis. Derfor velger vi å kalle denne delen av planen for realisering av planen. Dette er vår største utfordring for å lykkes.

Under ser vi Fixen mfl (2005) sin oversiktsmodell for implementering. (Oversetting til norsk: Pål Roland). Modellen viser hvilke prosesser som må være tilstede når nye ideer, teorier eller aktiviteter skal implementeres i tjenestene.

Kilden (intervensjonen) er her kvalitetsplan for Oppvekst og Kultur 2022-2025. Kvalitetsplanen utgjør selve endringen og handler om hva som skal innføres i sektoren. En kjernekomponent utgjør hovedinnholdet i endringen som skal innføres i sektoren. I forrige kapittel så du hvordan disse så ut under hvert utviklingsområde. Kommunikasjonsforbindelsen fokuserer på hvordan kjernekomponentene kan omsettes og innføres i sektoren. For eksempel gjennom trening, veiledning og med støtte/tilsyn. Disse faktorene kalles implementeringsdrivere, og gir endringsprosessen energi. Uten energi vil arbeidet ha sterkt redusert effekt. Personalet må trene på kjernekomponentene, og de må få veiledning i disse prosessene. Ledelsens rolle er å sørge for en plan for trening og veiledning, og at den gjennomføres. Linjen fra destinasjonen (tjenestene) til

intervensjonen og kommunikasjonsforbindelsen i figuren er et uttrykk for ansattes lojalitet overfor endringen, altså hva som skal implementeres. Lojalitet og forpliktelse er avgjørende faktorer som virker inn på motivasjon og entusiasme for endringen som skal gjennomføres, og om det blir en suksess eller ei. God ledelse, grundig forankring og endringer som svarer til behovet i sektoren, vil skape forpliktelse overfor nye endringstiltak. Modellen til Fixen vil bli brukt aktivt av lederne i realiseringsarbeidet.

Etterfølgende vil vi beskrive konkret hvordan realisering av kvalitetsplanen er tenkt gjennomført.

Vi legger disse 3 prinsipper til grunn for realiseringsarbeidet:

1. Strategisk og helhetlig planlegging
2. Ansvarliggjøring
3. Samtidighet

1. Strategisk og helhetlig planlegging:

- a. Felles kvalitetsplan oppvekst og kultur med langsiktige utviklingsområder
- b. Alle virksomheter har egen utviklingsplan med beskrivelse av hvordan de jobber med egne og felles utviklingsmål og hvilke medvirkningsprosesser som skjer i løpet av året både i forhold til planlegging, gjennomføring og evaluering.
- c. Utarbeidelse av kvalitetsverktøy for disse områdene:
 - o Jevnakerbarnehagene
 - o Jevnakerskolen og Jevnakerskolefritidsordning
 - o Forebyggende tjenester/barnevern
 - o Kultur og Frivillige organisasjoner
 - o Samarbeidet mellom administrasjonen og politikere
- d. Utarbeidelse av kompetanseutviklingsplaner:
 - o Tiltak felles i sektoren
 - o Tiltak felles for Jevnakerskolen
 - o Tiltak felles for Jevnakerbarnehagene
 - o Tiltak felles for ny enhet: Barn, unge og familier
 - o Plan for årlig oppvekstkonferanse
- e. Felles årshjul for sektoren:
 - o Kompetanseheving ansatte
 - o Innhold foresatte på foreldremøter mm
 - o Utarbeidelse/behandling/orientering av saker til politisk behandling
- f. Medvirknings-/samskapingsprosesser som en naturlig del av sektoren som en lærende organisasjon:
 - o Tjenestene tar utgangspunkt i innbyggernes behov
 - o Tjenestene bruker verktøy som får frem om innbyggerne har opplevd effekt av tiltaket.
 - o Medvirkningsprosesser skjer både i planlegging, gjennomføring og evaluering av planprosesser og enkeltsaker.
 - o Barnets/ungdommens/familiens stemmer fremkommer i vedtak.

2. Ansvarliggjøring:

- a. Hvordan administrasjonen følger opp og bruker planen
 - Tema i dialog med politikerne
 - Tema i ledermøter i oppvekst og kultur
 - Tema i ledersamtaler
 - Tema i virksomhetssamtaler
 - Rapporteres på i tilstandsrapporter og årsmeldinger
- b. Hvordan enhetene/leder følger opp og bruker planen
 - Tema i plangruppe, personalmøter, ledermøter, medbestemmelsesmøter, foreldremøter, elevråd mm.
 - Legge til rette for øving, veiledning med administrativ støtte.
 - Legge til rette for medskapingsprosesser som forankrer, gir ansvar, motivasjon og inspirasjon.
- c. Hvordan følger politikerne opp planen
 - Tilrettelegge for møteplasser gjennom økonomiske rammer
 - Være ombudsmann og fremsnakke tjenester
 - Prat med folk/lytte til folk/innbyggerne/de med skoa på
 - Være bevisst på hvordan vi folkevalgte uttrykker oss i offentligheten, innad i kommunestyret, til/om administrasjonen, sosiale medier osv.
 - Tørre å prioritere, målbare mål

3. Samtidighet:

- a. Når det jobbes med et konkret utviklingsområde skal det jobbes samtidig med disse gruppene for at det skal gi størst effekt:
 - Ansatte
 - Barn/unge/familie
 - Foresatte/pårørende
 - Kulturtilbud og frivillige organisasjoner

5.1 Kvalitetsverktøy

Det skal utvikles egne kvalitetsverktøy for de ulike fagområdene innenfor de 4 satsningsområdene: Lærende organisasjon, inkluderende miljø, tidlig innsatskompetanse og helsefremmende møteplasser. Kvalitetsverktøyet skal beskrive hvordan praksis konkret ser ut når virksomhetene jobber meget bra innenfor de ulike utviklingsområdene.

Kvalitetsverktøyet er et viktig utgangspunkt for refleksjon i personalet for å vurdere egen praksis.

Kvalitetsverktøyene er dynamiske i den forstand at de kan justeres etter behov, basert på de erfaringene som gjøres og som følge av ny kunnskap. Kvalitetsverktøyet må derfor jevnlig evalueres, slik at nødvendige korrigeringer kan foretas.